

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Dědění nároku na odškodnění duševních útrap způsobených usmrcením osoby blízké zůstaviteli (i dědici)

Nejvyšší soud potvrdil, že nárok na náhradu za duševní útrapy spojené s usmrcením nebo zvláště závažným ublížením na zdraví blízké osobě, přechází na dědice za stejných podmínek jako bolestné. A proto i dosud neuspokojený nárok na odškodnění je možno zdědit.

Podle ust. § 2959 občanského zákoníku (o. z.) při usmrcení nebo zvláště závažném ublížení na zdraví odčiní škůdce duševní útrapy manžel, rodiči, dítěti nebo jiné osobě blízké peněžitou náhradou vyvažující plně jejich utrpení. Toto právo na náhradu nemajetkové újmy způsobené usmrcením nebo poškozením zdraví osoby blízké je právem ryze osobního charakteru. Proto také podle předchozí právní úpravy bezvýjimečně smrtí věřitele zanikalo. I podle stávající právní úpravy se jedná o právo úzce spjaté s osobou věřitele, které zásadně podle ust. § 2009 odst. 2 o. z. zaniká jeho smrtí (nynější úprava již ovšem neobsahuje dovětek, že smrtí zanikají práva na náhradu za bolest a za ztížení společenského uplatnění, jak výslovně stanovil § 579 odst. 2 zrušeného občanského zákoníku); zákon může stanovit výjimky, kdy uvedený následek nenastane a předmětné právo bude na právní nástupce věřitele přecházet. Takovou výjimku zakládá ust. § 1475 odst. 2 o. z., v němž je nově pozůstalost vymezena tak, že tvoří celé jmění zůstavitele, kromě práv a povinností vázaných výlučně na jeho osobu, ledaže byly jako dluh uznány nebo uplatněny u orgánu veřejné moci. Podle ust. § 1475 odst. 2 o. z. spadají do pozůstalosti i subjektivní práva a povinnosti zakládající se pouze na osobních poměrech zůstavitele, pokud byly jako dluh uznány nebo jako pohledávka uplatněny tak, že to vede k určení nebo uspokojení nároku zásahem veřejné moci. Důsledkem toho přejdou do pozůstalosti např. i zůstavitelova práva na bolestné, na satisfakci v penězích apod., byla-li za jeho života uznána nebo zažalována“ (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2017, spis. zn. 25 Cdo 3556/2016, o dědění nároků na náhradu za bolest a za ztížení společenského uplatnění).[1]

Uplatnil-li tedy poškozený za svého života u soudu nárok na náhradu za duševní útrapy spojené s usmrcením svého syna, jako tomu bylo v případě projednávaném Nejvyšším soudem pod spis. zn. 25 Cdo 293/2018, tvoří takto uplatněné právo po jeho smrti součást pozůstalosti a tedy i předmět dědění, a přechází na jeho dědice bez ohledu na to, zda oni sami jako osoby blízké usmrcenému měli či uplatnili nárok na jednorázovou náhradu.

Nejvyšší soud ČR se vypořádal i s námitkou, že sami dědici i přes příbuzenský poměr (zesnulý věřitel byl otcem zemřelého, dědici jsou matka a bratr) svůj možný nárok na odčinění duševních útrap neuplatnili. K opačnému závěru, než že nárok na náhradu za duševní útrapy způsobené usmrcením osoby blízké zůstaviteli, přecházejí na dědice zůstavitele, pakliže je uplatnil soudní cestou, podle usnesení Nejvyššího soudu ČR spis. zn. 25 Cdo 293/2018, ze dne 28. 2. 2018, nelze dospět ani poukazem na (samostatný) nárok, který svědčí dědicům s ohledem na jejich příbuzenský vztah k usmrcenému. Je věcí každého poškozeného, konstatoval Nejvyšší soud ve svém usnesení, zda nárok na náhradu újmy uplatní u soudu, případně v jakém rozsahu. Nevyužije-li tohoto oprávnění, nevyplývá z žádného ustanovení zákona, že by tím bylo limitováno jeho právo nabýt děděním nároky, které na něj přešly ze zůstavitele, byť by šlo o nároky stejné povahy a vyvolané toutéž škodní událostí.

Richard W. Fetter,

autor je právníkem specializujícím se na občanské a pracovní právo

[1] K tomu např. k dispozici >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Civilněprávní prostředky ochrany při koupi falzifikátu](#)
- [Novela zákona o pyrotechnice: likvidace profesionálů namísto zmírnění negativních vlivů](#)
- [Konec zákonné koncentrace řízení? Návrh Nejvyššího soudu před Ústavním soudem](#)
- [Soudní poplatky v řízení o rozvodu manželství a úpravy poměrů k nezletilému dítěti po tzv. rozvodové novele](#)
- [Imise ve stavebním řízení aneb kde končí veřejný zájem a začíná soukromé právo?](#)
- [Užívání prostoru nad pozemkem třetí osobou](#)
- [Přístup k nemovitosti přes pozemek třetí osoby](#)
- [PŘEHLEDNĚ: Jak funguje předkládání plné moci? Postačí soudu jen její „fotokopie“? Aneb vývoj právní úpravy požadavků na plnou moc v našem právním systému.](#)
- [Využívání nástrojů umělé inteligence: proč je GDPR relevantní?](#)
- [Transfer Pricing: Na co si dát pozor s blížícím se koncem roku](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 24.: Digitalizace korporátního práva: EU cílí na snížení administrativy při přeshraničním podnikání](#)